

OPĆI POREZNI ZAKON

i pravilnici s komentarima, sudskom praksom,
primjerima i priložima

PRILOZI:

Zakon o općem upravnom postupku

Zakon o tajnosti podataka

Zakon o zaštiti osobnih podataka

Zakon o računovodstvu

Ovršni zakon

Zakon o minimalnoj plaći

Izvadak iz Zakona o obveznim odnosima

Izvadak iz Obiteljskog zakona

Prekršajni zakon

SADRŽAJ

I DIO

Predgovor 11

Kratice 13

II DIO

Opći porezni zakon s komentarom 15

GLAVA I. - Temeljne odredbe (članci 1. - 4.) 15

Opća odredba (članak 1.) 15

Oblici javnih davanja (članak 2.) 17

Pojam poreznog tijela (članak 3.) 19

Odnos ovoga Zakona prema Zakonu o općem upravnom postupku (članak 4.) 19

GLAVA II. - Načela oporezivanja (članci 5. - 11.) 29

Primjena poreznih propisa (članak 5.) 29

Postupak poreznih tijela (članak 6.) 29

Pravo na očitovanje (članak 7.) 30

Obveza čuvanja porezne tajne (članak 8.) 31

Obveza postupanja u dobroj vjeri (članak 9.) 33

Gospodarski pristup (članak 10.) 34

Prividni pravni poslovi (članak 11.) 35

GLAVA III. - Porezno-pravni odnos (članci 12. - 17.) 36

Porezno-pravni odnos (članak 12.) 36

Porezni obveznik (članak 13.) 36

Porezni broj (članak 14.) 37

Opunomoćenik, pomagatelj i porezni savjetnik (članak 15.) 39

Obveze zakonskih zastupnika, upravitelja imovine i osoba s pravom raspolaganja imovinom (članak 16.) 41

Zastupnik po službenoj dužnosti (članak 17.) 42

GLAVA IV. - Porezno-dužnički odnos (članci 18. - 42.) 45

Opće odredbe (članci 18. - 24.) 45

Pojam porezno-dužničkog odnosa (članak 18.) 45

Prava iz porezno-dužničkog odnosa (članak 19.) 45

Nastanak prava iz porezno-dužničkog odnosa (članak 20.) 46

Podmirenje obveza iz porezno dužničkog odnosa od solidarnog dužnika i treće osobe (članak 21.) 46

Položaj pravnih sljednika (članak 22.)	46
Ustup, zalog i pljenidba prava iz porezno-dužničkog odnosa (članak 23.)	48
Prestanak prava i obveza iz porezno-dužničkog odnosa (članak 24.)	48
Odredbe o odgovornosti (članci 25. - 32.)	48
Odgovornost zastupanih osoba (članak 25.)	48
Odgovornost zastupnika (članak 26.)	49
Odgovornost za neplaćanje poreza po odbitku (članak 27.)	49
Odgovornost za vjerodostojnost poslovnih knjiga (članak 28.)	50
Odgovornost preuzimatelja gospodarske cjeline (članak 29.)	50
Odgovornost poreznog jamca (članak 30.)	51
Odgovornost vlasnika stvari i prava (članak 31.)	52
Odgovornost utajivača poreza i pomagatelja (članak 32.)	52
Gospodarska cjelina i njezina procjena (članci 33. - 36.)	52
Gospodarska cjelina (članak 33.)	52
Pripadnost gospodarske cjeline (članak 34.)	53
Utvrđivanje vrijednosti gospodarske cjeline u vlasništvu više osoba (članak 35.)	53
Tržišna vrijednost (članak 36.)	54
Mjesna određenost poreznog obveznika (članci 37. - 38.)	54
Prebivalište i uobičajeno boravište (članak 38.)	55
Poduzetnik i gospodarska djelatnost (članci 39. - članak 42.)	57
Stalna poslovna jedinica (članak 40.)	57
Porezno priznavanje ugovora i poslovnih odnosa (članak 41.)	58
Obračun dobiti stalne poslovne jedinice (članak 42.)	60
GLAVA V. - Opće postupovne odredbe (članci 43. - 123.)	61
Nadležnost (članci 43. - 48.)	61
Stvarna nadležnost (članak 43.)	61
Stvarna nadležnost poreznih tijela (članak 44.)	62
Mjesna nadležnost (članak 45.)	63
Mjesna nadležnost više poreznih tijela (članak 46.)	63
Promjena mjesne nadležnosti (članak 47.)	64
Izuzeće službenika poreznog tijela (članak 48.)	64
Porezni akti u poreznom postupku (članci 49. - 53.)	65
Pojam poreznog akta (članak 49.)	65
Oblik i sadržaj poreznog akta (članak 50.)	67
Dostava poreznog akta (članak 51.)	68
Dostava u inozemstvo (članak 52.)	71
Dostavnica (članak 53.)	72

Poslovne knjige i evidencije poreznih obveznika (članci 54. - 57.)	73
Obveza izdavanja računa i vođenja poslovnih knjiga i evidencija (članak 54.)	73
Opća načela vođenja knjigovodstva i evidencija (članak 55.)	74
Knjigovodstvene isprave i evidencije (članak 56.)	75
Elektronička obrada podataka (članak 57.)	78
Sudjelovanje poreznih obveznika u utvrđivanju činjeničnoga stanja (članci 58. - 61.)	81
Prijava činjenica bitnih za oporezivanje (članak 58.)	81
Sudjelovanje poreznog obveznika u poreznom postupku (članak 59.)	83
Obveza sudjelovanja poreznog obveznika u postupku utvrđivanja činjeničnog stanja u inozemstvu (članak 60.)	84
Postupanje s računom, vrijednostima i pretincem (članak 61.)	84
Porezna prijava (članci 62. - 66.)	85
Obveza podnošenja porezne prijave (članak 62.)	85
Oblik i sadržaj porezne prijave (članak 63.)	86
Usmeno zaprimanje porezne prijave (članak 64.)	88
Odustanak od prijave (članak 65.)	88
Ispravak prijave (članak 66.)	89
Utvrđivanje činjenica u poreznom postupku (članci 67. - 84.)	90
Izvođenje i ocjena dokaza (članak 67.)	90
Poziv u službene prostorije (članak 68.)	91
Davanje obavijesti (članak 69.)	93
Vjestačenje (članak 70.)	95
Predočenje isprava (članak 71.)	97
Očevid (članak 72.)	100
Stupanje na zemljišta i u prostorije (članak 73.)	101
Uskrata obavijesti (članak 74.)	102
Uskrata obavijesti kod opasnosti samookrivljanja (članak 75.)	103
Uskrata davanja i predočavanja stručnog mišljenja (članak 76.)	104
Skrraćeni postupak (članak 77.)	105
Dokazivanje u poreznom postupku (članak 78.)	105
Dokazna snaga knjigovodstva (članak 79.)	107
Dokazivanje fiducijarnog (povjereničkog) prava (članak 80.)	108
Porezni postupak s manjkom robe (članak 81.)	108
Procjena porezne osnovice (članak 82.)	108
Produžetak roka (članak 83.)	113
Povrat u prijasnje stanje (članak 84.)	113
Utvrđivanje poreza (članci 85. - 93.)	117
Porezno rješenje (članak 85.)	117
Rok za izdavanje rješenja po godišnjoj poreznoj prijavi (članak 86.)	117

Posebni slučajevi nedonošenja poreznog rješenja (članak 87.)	118
Oblik i sadržaj poreznog rješenja (članak 88.)	119
Privremeno porezno rješenje (članak 89.)	122
Privremeno utvrđivanje poreza (članak 90.)	124
Obračunska prijava (članak 91.)	124
Zaštita prava poreznih obveznika pri poništavanju, ukidanju ili izmjeni poreznog rješenja (članak 92.)	124
Rješenje o naplati poreza na osnovi jamstva (članak 93.)	126
Porezna zastara (članci 94. - 96.)	127
Zastara (članak 94.)	127
Prekid zastare (članak 95.)	130
Apsolutna zastara (članak 96.)	131
Pravna pomoć u poreznim stvarima (članci 97. - 101.)	131
Pojam pravne pomoći u poreznim stvarima (članak 97.)	131
Preduvjeti i opseg pružanja pravne pomoći (članak 98.)	133
Međunarodnopravna pomoć (članak 99.)	134
Obveze tijela državne uprave, područne (regionalne) samouprave i lokalne samouprave (članak 100.)	135
Obveze banaka (članak 101.)	135
Porezni nadzor (članci 102. - 112.)	136
Pojam poreznog nadzora (članak 102.)	136
Ovlaštene osobe za porezni nadzor (članak 103.)	137
Dopustivost poreznog nadzora (članak 104.)	137
Predmet poreznog nadzora (članak 105.)	138
Načelo odabira poreznih obveznika za porezni nadzor (članak 106.)	139
Obavijest o poreznom nadzoru (članak 107.)	139
Tijek poreznog nadzora (članak 108.)	141
Obveza sudjelovanja poreznog obveznika u provedbi poreznog nadzora (članak 109.)	144
Postupak u slučaju sumnje na porezno kazneno djelo i prekršaj (članak 110.)	145
Pravo poreznog obveznika na obavijest o ishodu poreznog nadzora (članak 111.)	145
Zapisnik o poreznom nadzoru (članak 112.)	146
Plaćanje poreza i kamata po osnovi poreza (članci 113. - 120.)	149
Način i vrijeme plaćanja (članak 113.)	149
Redosljed plaćanja (članak 114.)	150
Prijeboj (članak 115.)	150
Opće odredbe o kamatama (članak 116.)	151
Kamata na porezni dug čije je plaćanje odgođeno (članak 117.)	153
Odgoda naplate poreznog duga iz porezno-dužničkog odnosa (članak 118.)	154

Odgoda naplate poreznog duga iz porezno-dužnickog odnosa u slučaju pokretanja upravnog spora (članak 119.)	155
Prodaja ili otpis poreznog duga iz porezno-dužnickog odnosa (članak 120.)	156
Sredstva osiguranja naplate poreznog duga (članci 121. - 123.)	156
Osiguranje naplate poreznog duga (članak 121.)	156
Vrste sredstava osiguranja naplate (članak 122.)	157
Napлата iz sredstava osiguranja (članak 123.)	158
GLAVA VI. - OVRŠNI POSTUPAK (članci 124. - 158.)	259
Opće odredbe (članci 124. - 138.)	159
Pojam ovršnog postupka (članak 124.)	159
Načela ovrhe (članak 125.)	159
Ovrhovoditelj i ovršenik (članak 126.)	160
Obveza ovršenika (članak 127.)	160
Ovršna i vjerodostojna isprava (članak 128.)	161
Rješenje o ovrsi (članak 129.)	162
Žalba i prigovor (članak 130.)	164
Ovrha radi naplate poreznog duga (članak 131.)	165
Ovrha nad imovinom tijela državne uprave (članak 132.)	167
Ovrha na temelju zamolbe (članak 133.)	167
Provedba ovrhe (članak 134.)	168
Obustava ovrhe (članak 135.)	168
Odgoda ovrhe (članak 136.)	169
Otpis dospjeloga poreznog duga (članak 137.)	172
Primjena drugih zakona (članak 138.)	173
Ovrha pljenidbom na pokretninama, tražbinama i drugim imovinskim pravima (članci 139. - 157.)	173
Predmet ovrhe (članak 139.)	173
Pljenidba novčanih sredstava na žiroračunima i drugim računima (članak 140.)	174
Pljenidba tražbine ovršenika (članak 141.)	175
Nepljenjive tražbine (članak 142.)	178
Obveza očitovanja dužnika ovršenika (članak 143.)	179
Pljenidba vlasničkih i vjerovničkih vrijednosnih papira (vrijednosnica) (članak 144.)	180
Pljenidba tražbine na temelju udjela u kapitalu (članak 145.)	183
Pljenidba pokretnina (članak 146.)	184
Pokretnine koje se ne mogu plijeniti (članak 147.)	186
Prava trećih osoba (članak 148.)	186
Zapisnik o popisu i procjeni pokretnina (članak 149.)	188
Javna prodaja pokretnina (članak 150.)	189
Obavljanje javne prodaje (članak 151.)	190

Zapisnik o javnoj prodaji (članak 152.)	191
Pljenidba na imovinskim pravima (članak 153.)	192
Učinak pljenidbe (članak 154.)	192
Prestanak obveze iz poreznog jamstva (članak 155.)	194
Provođenje ovrhe nad nekretninama (članak 156.)	194
Troškovi ovrhe (članak 157.)	195
Mjere osiguranja (članak 158.)	196
Pljenidba radi osiguranja naplate (članak 158.)	196
GLAVA VII. - Pravni lijek (članak 159. - 171.)	200
Dopustivost i podnošenje žalbe (članak 159.)	200
Pravo na podnošenje žalbe (članak 160.)	205
Žalbeni rok (članak 161.)	206
Podnošenje žalbe (članak 162.)	207
Postupanje prvostupanjskog tijela po žalbi (članak 163.)	209
Tijelo nadležno za rješavanje o žalbi (članak 164.)	213
Sudionici žalbenog postupka (članak 165.)	214
Poziv na sudjelovanje u postupku (članak 166.)	215
Pravni učinak žalbe (članak 167.)	216
Odustanak od žalbe (članak 168.)	216
Privremeno prekidanje postupka (članak 169.)	217
Žalbeni postupak i izvedba dokaza (članak 170.)	219
Mijenjanje i poništavanje rješenja u vezi s upravnim sporom (članak 171.)	221
GLAVA VIII. - Administrativna suradnja između država članica Europskih zajednica za područje poreza (članci 172. - 194.)	223
Opće odredbe (članci 172. - 173.)	223
Stvarna nadležnost i područje primjene (članak 172.)	223
Izravna primjena Uredbi Europskih zajednica (članak 173.)	224
Razmjena informacija na području utvrđivanja neposrednih poreza (članci 174. - 183.)	225
Područje primjene razmjene informacija (članak 174.)	225
Razmjena informacija na zahtjev (članak 175.)	225
Spontana razmjena informacija (članak 176.)	226
Automatska razmjena informacija (članak 177.)	227
Nazočnost službenika drugih država članica (članak 178.)	227
Nazočnost službenika Porezne uprave u drugim državama članicama (članak 179.)	228
Usporedni nadzor (članak 180.)	228
Prosljeđivanje upravne obavijesti (članak 181.)	229
Tajnost podataka (članak 182.)	229
Ograničenja u razmjeni informacija (članak 183.)	230

Pomoć pri naplati tražbine (članci 184. - 194.)	231
Mjere za naplatu tražbine (članak 184.)	231
Zahtjev za informacijama (članak 185.)	233
Zahtjev za prosljeđivanje informacija (članak 186.)	234
Zahtjev za poduzimanje prethodnih mjera osiguranja (članak 187.)	234
Zahtjev za naplatu (članak 188.)	235
Odbijanje zahtjeva za naplatu (članak 189.)	236
Odgoda postupka naplate (članak 190.)	236
Zastara (članak 191.)	237
Način plaćanja tražbina (članak 192.)	237
Troškovi (članak 193.)	238
Vlastiti zahtjevi za administrativnu suradnju (članak 194.)	238

**GLAVA IX. - Razmjena informacija između država članica
Europskih zajednica o isplaćenim kamatama na dohodak od štednje
na temelju Direktive 2003/48/EZ (članci 195. - 205.)** 262

Opće odredbe (članci 195. - 201.)	262
Stvarna nadležnost i područje primjene (članak 195.)	262
Svrha razmjene informacija (članak 196.)	262
Stvarni korisnik (članak 197.)	264
Utvrđivanje identiteta i rezidentnosti stvarnoga korisnika (članak 198.)	265
Isplatitelj (članak 199.)	266
Obveze isplatitelja (članak 200.)	267
Isplaćena kamata (članak 201.)	267

Razmjena informacija (članci 202. - 205.)	269
Informacije o kojima izvještava isplatitelj (članak 202.)	269
Automatska razmjena informacija (članak 203.)	279
Prijelazno razdoblje (članak 204.)	279
Ovlasti ministra financija (članak 205.)	280

GLAVA X. - Prekršajne odredbe (članci 206. - 210.)	281
Porezni prekršaj (članak 206.)	281
Novčane kazne za porezne prekršaje (članak 207.)	284

GLAVA XI. - Ovlasti ministra financija (članak 211.)	287
---	------------

GLAVA XII. - Prijelazne i završne odredbe (članci 212. - 214.)	287
Pravilnik o postupanju u dobroj vjeri sudionika porezno-pravnog odnosa, gospodarskoj cjelini te obrascima prijave činjenica za koje postoji obveza prijavljivanja i izjave o izvorima stjecanja imovine	288

Pravilnik o obliku, sadržaju, roku i načinu dostave poslovnih knjiga, evidencija i izvješća koji se čuvaju u elektroničkom obliku 309

Pravilnik o utvrđivanju visine nagrada i naknada troškova zastupniku po službenoj dužnosti 317

Abeecedni popis pojmova 322

III DIO

Prilozi 325

Zakon o općem upravnom postupku 325, 397

Zakon o tajnosti podataka 447

Zakon o zaštiti tajnosti podataka 455

Zakon o zaštiti osobnih podataka 458

Zakon o računovodstvu 471

Ovršni zakon 489

Zakon o minimalnoj plaći 629

Izvadak iz Zakona o obveznim odnosima 631

Izvadak iz Obiteljskog zakona 640

Prekršajni zakon 642

PREDGOVOR

Opći porezni zakon (Narodne novine broj 147/08) izrađen je na osnovi prethodno važećega Općeg poreznog zakona (Narodne novine broj 127/00, 86/01 - ispr. i 150/02), s tim da su njegove pojedine odredbe izmijenjene, dopunjene, odnosno da su unesene nove, kako bi se novim i preciznijim rješenjima pojedinih pravnih instituta i pitanja osigurala učinkovitija provedba postupaka pred poreznim tijelima i bolja zaštita prava poreznih obveznika.

Općim poreznim zakonom precizirano je što se sve smatra javnim davanjima i striktno je određeno područje njegove primjene.

Institut postupanja u dobroj vjeri (*bonafide*) određuje se kao standard ponašanja sudionika porezno-pravnog odnosa, tj. kao savjesno i pošteno postupanje u skladu sa Zakonom. Način postupanja u dobroj vjeri ureden je pravilnikom.

Kao značajna novost uveden je porezni broj kojim se za potrebe oporezivanja smatra osobni identifikacijski broj propisan Zakonom o osobnom identifikacijskom broju (Narodne novine broj 60/08). Porezni broj određuje se kao poveznica između službenih evidencija koje vode tijela javne vlasti na temelju kojih će se razmjenjivati podaci potrebni za provedbu poreznih postupaka, što će proširiti mogućnost procjene dohotka fizičkih osoba i poreznom tijelu osigurati kontinuirano praćenje njihova imovnog stanja.

Porezni broj omogućit će intenzivnije uključivanje poreznih obveznika u porezni postupak i učiniti ga jeftinijim i jednostavnijim, a također će pridonijeti uspostavi kooperativnijeg odnosa između poreznih obveznika i poreznih tijela.

Tome u prilog ide i sustav informiranja, koji prema Općem poreznom zakonu mora biti uspostavljen tako da poreznim obveznicima omogućí jedinstven, suvremen i sto lakši pristup informacijama objavom poreznih propisa te njihovih izmjena i dopuna na internetskim stranicama, te prvi put uvedena elektronička obrada podataka korištenjem suvremenih dostignuća informacijsko-komunikacijske tehnologije.

U sklopu postupovnih odredbi potpunije je definiran pojam poreznog akta i na učinkovitiji način uredeno pitanje osobne dostave poreznog akta.

Uveden je institut odustanka od porezne prijave, promijenjen je rok za ispravak porezne prijave, definiran je skraćeni postupak i propisan rok za donošenje rješenja po godišnjoj poreznoj prijavi.

Institut poreznog nadzora uređen je suvremenije, pri čemu se koristila praksa zemalja Europske unije, propisana je mogućnost odgode naplate poreznog duga, dok su odredbe koje se odnose na ovrhu objašnjene i preciznije određene.

Povećane su kazne za porezne prekršaje, predviđeni su i neki novi prekršaji te je ovaj Zakon usklađen s Prekršajnim zakonom.

Općim poreznim zakonom hrvatsko porezno zakonodavstvo usklađuje se s pravnom stečevinom Europske unije, i to s Direktivom 77/799/EEZ-a, Direktivom 2008/55/EZ-a i Direktivom 2003/48/EZ-a, koje se odnose na administrativnu suradnju među državama članicama Europskih zajednica za područje poreza kao bitnog čimbenika za otkrivanje i smanjivanje poreznih prijevара (utaja) i na razmjenu informacija među državama članicama Europskih zajednica o isplaćenim kamatama na dohodak od štednje.

Novim i preciznijim zakonskim rješenjima i usklađivanjem s pravnom stečevinom Europske unije Opći porezni zakon trebao bi značiti doprinos razvoju poreznog zakonodavstva u Republici Hrvatskoj.

Knjiga *Opći porezni zakon s komentarom* sadržava Opći porezni zakon i podzakonske propise nužne za njegovu pravilnu primjenu. Uz pojedine članke Zakona dana su odgovarajuća objašnjenja i navedeni primjeri iz prakse Upravnog suda Republike Hrvatske.

Priloženi su cjeloviti tekstovi ili izvodi iz drugih zakona na koje se upućuje u Općem poreznom zakonu ili u komentaru, a povezani su s materijom o kojoj je riječ.

Sadržaj i abecedno pojmovno kazalo omogućit će brže i lakše snalaženje u zakonskom tekstu.

Namjera je knjige *Opći porezni zakon s komentarom* da pridonese potpunijem razumijevanju i da olakša primjenu Općega poreznog zakona djelatnicima Porezne uprave, Carinske uprave i Financijske policije, djelatnicima poreznih tijela jedinica područne (regionalne) samouprave i jedinica lokalne samouprave te stručnoj javnosti (poreznim savjetnicima, odvjetnicima i drugima), a napose da posluži kao putokaz i pomoć poreznim obveznicima - pravnim i fizičkim osobama, kako bi mogli korektno ispunjavati svoje obveze i ostvarivati svoja prava koja proizlaze iz Općega poreznog zakona.

Nadamo se da će knjiga *Opći porezni zakon s komentarom* opravdati svoje izlaženje te da će se njezina očekivana korisnost i ostvariti.

Državni tajnik
Ravnatelj Porezne uprave

Zagreb, srpanj 2009.

mr. sc. Ivica Mladineo